

DE OVERLIJDENS- VERZEKERING

EEN VERZEKERING DIE JE NAASTEN NIET
AAN HUN LOT OVERLAAT

EEN BESCHERMING VOOR VERSCHILLENDE DOELEINDEN

De Belg die spreekwoordelijk met een baksteen in de maag geboren is, heeft de neiging om beter voor die baksteen te zorgen dan voor zichzelf. Zo is de brandverzekering veel meer verspreid dan de overlijdensverzekering, behalve als een overlijdensverzekering noodzakelijk is om een hypothecaire lening te krijgen of als de werkgever ze aanbiedt.

Nochtans kunnen je naasten na je overlijden in aanzienlijke financiële problemen terechtkomen, zeker wanneer je vroegtijdig of onverwacht zou overlijden. Zelfs de meest eenvoudige uitvaart kost immers al snel enkele duizenden euro. Of je naasten nu afhankelijk zijn van je inkomen, je financiële verplichtingen aangegaan bent of de successierechten hoog oplopen, je kan hierover maar beter tijdig nadenken. Deze zaken kunnen immers het voortbestaan van een familiebedrijf op de helling zetten of mensen verplichten de gezinswoning te verlaten.

De overlijdensverzekering kan in al deze gevallen van pas komen. Financieel kunnen de gevolgen van een overlijden immers zeer uiteenlopend zijn. Verzekeraars dokteren dan ook heel wat formules uit om die zo goed mogelijk op te vangen.

Deze brochure wil een beeld schetsen van de overlijdensverzekering voor particulieren in de strikte zin ervan, dit wil zeggen van de verzekeringsformules waar enkel het overlijden van de verzekerde aanleiding geeft tot een tussenkomst van de verzekeraar. Natuurlijk kan je voor antwoorden op maat van je persoonlijke situatie advies inwinnen bij je verzekeraar of verzekeringstussenpersoon. Deze brochure is daarbij een eerste handige kennismaking.

1 WAT IS EEN OVERLIJDENSVERZEKERING?

Een overlijdensverzekering is een verzekering die een bedrag uitkeert (meestal een kapitaal), dat je vooraf vastgesteld hebt, aan de begunstigten die je aangeduid hebt in de polis wanneer je zou overlijden tijdens de duur van de overeenkomst. In ruil daarvoor betaal je regelmatig of eenmalig een premie aan de verzekeraar. Zo komen je naasten niet in financiële problemen na je overlijden.

In een overlijdensverzekering is de **verzekeringnemer** de persoon die de overlijdensverzekering aangaat en de premie betaalt. De **verzekerde** is de persoon wiens overlijden aanleiding geeft tot de uitkering van het verzekerde bedrag. De **begunstigde** is de persoon aan wie het bedrag wordt uitgekeerd.

2 WAARTOE KAN ZE DIENEN?

> BEGRAFENISKOSTEN

Je kan een overlijdensverzekering sluiten met als doel om de uitvaartkosten te dekken. Via de regelmatige betaling van relatief kleine bijdragen verlos je je naasten van financiële kopzorgen over de uitvaart in de moeilijke periode na een overlijden.

> LENINGSLASTEN

Een overlijdensverzekering helpt de financiële verbintenissen van de overledene na te komen. Zo kan ze voorzien in de (volledige of gedeeltelijke) betaling van het openstaande saldo van een hypothecaire lening of een lening op afbetaling (zie ook punt 11).

In die gevallen gaat het om een **tijdelijke** verzekering, die geldt zolang de lening loopt. De overlijdensverzekering vermijdt zo dat de leningslasten op de schouders van de naasten vallen.

> STEUN AAN NAASTEN

De overlijdensverzekering kan bij het wegvallen van de kostwinner financiële bescherming bieden. In dat geval ontvangen de naasten van de verzekerde een bepaald bedrag dat het inkomensverlies moet opvangen. Dit kan bijvoorbeeld helpen om de studiekosten van de kinderen te betalen.

> SUCCESSIERECHTEN

De overlijdensverzekering kan ook de **overdracht van een erfenis** vergemakkelijken. Je kan er een bepaald kapitaal mee overdragen naar een andere persoon zonder dat je een testament hoeft op te stellen.

Een overlijdensverzekering kan je erfgenamen ook een kapitaal verschaffen waarmee ze (een deel van) de erfenisrechten kunnen betalen.

In het specifieke geval dat je een schenking gedaan zou hebben en die niet geregistreerd zou hebben, dan moet de begunstigde successierechten betalen als de schenking gebeurd is binnen de drie jaar vóór je overlijden. Een overlijdensverzekering kan de eventueel verschuldigde successierechten dekken gedurende de risicoperiode van drie jaar.

3 WAARVAN HANGT DE HOOGTE VAN DE PREMIE AF?

De premie van een overlijdensverzekering hangt af van verschillende elementen, zoals:

- het (verzekerde) bedrag dat uitbetaald zal worden na overlijden van de verzekerde: hoe hoger dit bedrag, hoe hoger de premie;
- de duur van de overeenkomst: hoe langer de overeenkomst loopt, hoe meer premies je zal moeten betalen;
- de (aanvullende) waarborgen waarvoor je gekozen hebt;
- je persoonlijke situatie:
 - **je leeftijd:** het overlijdensrisico stijgt naarmate je ouder wordt. Hoe ouder je bent, hoe hoger de gevraagde premie zal zijn;
 - **je gezondheidstoestand:** de verzekeraar kan een hogere premie vragen gelet op je gezondheidstoestand (zie ook punt 11);
 - **je levensstijl:** verzekeraars maken meestal een onderscheid naargelang je al dan niet rookt. Wie rookt betaalt een hogere premie dan wie niet rookt. Sommige verzekeraars belonen je als je er een gezonde levensstijl op nahoudt: een sportieveling kan bijvoorbeeld een lagere premie krijgen. Omgekeerd kan het beoefenen van risicovolle sporten ook leiden tot een hogere premie of kunnen sommige risicovolle sporten zelfs uitgesloten zijn (zie punt 7);
 - **je beroep:** sommige zware beroepen kunnen als een verhoogd risico beschouwd worden en kunnen aanleiding geven tot een hogere premie.

De voorwaarden van een overlijdensverzekering zijn hoe dan ook altijd voordeliger wanneer je jong bent en in goede gezondheid verkeert. De premie kan in één keer betaald worden (eenmalige premie) of in meerdere keren (periodieke premie, bijvoorbeeld jaarlijks of maandelijks).

Win advies in over de mogelijkheden zodat de wijze van premiebetaling optimaal bij je persoonlijke situatie aansluit.

4 WAT MOET JE DOEN OM JE TE VERZEKEREN?

Wanneer je een overlijdensverzekering aanvraagt, zal de verzekeraar bepaalde zaken vragen om het **overlijdensrisico te beoordelen**.

Het is dan ook belangrijk dat je alle voor de verzekeraar relevante elementen meedeelt zodat de verzekeraar het risico correct kan inschatten. Je hebt trouwens een mededelingsplicht.

Om je gezondheidstoestand te kunnen beoordelen, vraagt de verzekeraar doorgaans om een medische vragenlijst of een medische verklaring in te vullen. Wanneer het om grote bedragen gaat of wanneer je leeftijd of je gezondheidsrisico dit rechtvaardigen, kan de verzekeraar je vragen om een medisch onderzoek te ondergaan.

Als de verzekeraar een verhoogd overlijdensrisico vaststelt, kan hij een medische bijpremie vragen. Hij kan de verzekering ook weigeren wanneer hij meent dat het risico onverzekerbaar is.

5 HOE LANG LOOPT DE VERZEKERING?

Bij **levenslange** verzekeringen verbindt de verzekeraar zich ertoe een bepaald kapitaal uit te betalen wanneer de verzekerde overlijdt, ongeacht zijn leeftijd bij overlijden.

Wanneer de verzekering **tijdelijk** is, verbindt de verzekeraar zich ertoe een bepaald kapitaal uit te betalen wanneer de verzekerde overlijdt gedurende een bepaalde, vooraf overeengekomen periode. De datum waarop de overeenkomst afloopt, valt vaak samen met de datum waarop een lening afloopt (bijvoorbeeld een schuldsaldoverzekering) of met de pensioenleeftijd. Deze datum kan ook afhangen van de leeftijd van de begunstigden. Een verzekering die eindigt wanneer de kinderen normaal gezien hun studies afgerond hebben, is daar een voorbeeld van.

6 HOE HET BEDRAG VAN EEN OVERLIJDENS- VERZEKERING VASTSTELLEN?

Jij bepaalt zelf, als verzekeringnemer, het te verzekeren bedrag. Hoe ziet je financiële situatie eruit en hoe zou je overlijden een impact kunnen hebben op de situatie van je naasten? Wat zijn je middelen en inkomsten? Welke leningen ben je aangegaan en voor hoe lang?

Het is belangrijk dat je nadenkt over het gewenste niveau van financiële bescherming en hierover eventueel overlegt met je verzekeraar of verzekeringstussenpersoon en je naasten.

De nood kan onmiddellijk en precies zijn, dit zijn de kosten die rechtstreeks samenhangen met het overlijden, zoals de begrafeniskosten en successierechten. Die kunnen aanzienlijk oplopen.

Niets verhindert je om tijdens de duur van de overeenkomst aan je verzekeraar te vragen om het verzekerde bedrag aan te passen. Let wel, een verhoging van het verzekerde bedrag zal normaal gezien gepaard gaan met nieuwe medische formaliteiten.

De betaling van het verzekerde bedrag gebeurt meestal in de vorm van een (eenmalig) kapitaal. Een uitbetaling in de vorm van een (periodieke) rente is eerder zeldzaam.

Wees ook aandachtig voor de eventuele wijze van indexering van het verzekerde bedrag. Bij prijsstijgingen (inflatie) kan je voor hetzelfde (vaste) bedrag immers minder kopen.

7 WAT ZIJN DE GEDEKTE/UITGESLOTEN RISICO'S?

Het is belangrijk om na te gaan wat de verzekering precies dekt. Zijn alle situaties van overlijden gedekt, een natuurlijk overlijden, een overlijden door een ongeval? De oorzaak van het overlijden kan immers aanleiding geven tot uitsluiting of, net andersom, een grotere tussenkomst van de verzekeraar.

> BIJKOMENDE WAARBORGEN

Naast de hoofdwaarborg - de uitbetaling van een bedrag bij overlijden - zijn er ook **bijkomende waarborgen** mogelijk die de verzekering nog aantrekkelijker maken.

- **Ongeval:** een extra kapitaal (vaak een verdubbeling) wordt uitbetaald bij een dodelijk ongeval of wanneer de verzekerde naar aanleiding van een ongeval totaal en blijvend invalide is.
- **Invaliditeit:** wanneer de verzekerde invalide wordt, ontvangt hij een (periodieke) rente of hoeft hij geen verdere premies meer te betalen voor zijn overlijdensverzekering (de zogenaamde waarborg "premiëvrijstelling").
- **Bijstand:** dit kan gaan over de repatriëring van het stoffelijke overschot tot het vervullen van allerlei formaliteiten na het overlijden, maar ook andere diensten zoals psychologische hulp voor de naasten van de verzekerde.
- **Ernstige ziekte:** wanneer een ernstige ziekte, zoals omschreven in de overeenkomst, wordt vastgesteld, betaalt de verzekeraar een deel van het kapitaal vervroegd uit.

> UITSLUITINGEN

Wees in een overlijdensverzekering aandachtig voor de situaties waarin de verzekeraar niet zal uitkeren na een overlijden.

De verzekeraar kan een aantal situaties van overlijden contractueel uitsluiten. De meest voorkomende contractuele uitsluiting is de uitsluiting van het overlijden als een gevolg van het beoefenen van een **risicovolle sport**, waarvoor echter wel specifieke verzekeringen kunnen bestaan. Doorgaans gaat het om luchtsporten (ULM, parachutespringen, paragliding, bungee...), autosporten (wedstrijden), wildwatersporten (canyoning, rafting,...) en speleologie.

Daarnaast legt de verzekeringswetgeving ook een aantal uitsluitingen op:

- behoudens andersluidend beding **zelfmoord** van de verzekerde wanneer dit gebeurt minder dan één jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst.
- overlijden door oorlog of gelijkaardige feiten en door burgeroorlog;
- wanneer het overlijden zijn oorzaak vindt in een misdad of een wanbedrijf dat **opzettelijk** gepleegd werd door de verzekerde als dader of mededader.

Een overlijden door een **terreurdaad** is in hoofde van de slachtoffers altijd gedekt in een overlijdensverzekering.

8

WIE KRIJGT HET KAPITAAL?

Het kapitaal van een overlijdensverzekering wordt uitbetaald aan de begunstigde(n) die de verzekeringnemer heeft aangeduid. Je kan een persoon met naam vermelden. Dan zal die persoon het bedrag ontvangen. Maar je kan de persoon ook aanduiden via een omschrijving ("mijn echtgenoot", "mijn kinderen"). Dit is een belangrijk onderscheid omdat de samenstelling van een gezin kan evolueren (geboorte, echtscheiding...). Je besteedt hier best de nodige aandacht aan bij een check-up met je verzekeraar of verzekeringstussenpersoon. Hou ook rekening met specifieke voorwaarden om te kunnen genieten van fiscale voordelen.

De verzekeringnemer heeft het recht om vrij een begunstigde aan te duiden. Hij kan later zijn mening herzien en een andere begunstigde aanduiden, tenzij de eerste begunstigde heeft aanvaard.

Wanneer de verzekeringnemer geen begunstigde heeft aangewezen of wanneer de begunstigde niet meer bestaat, wordt het bedrag uitbetaald aan de verzekeringnemer of aan zijn nalatenschap.

Meer informatie over de aanwijzing van de begunstigde vind je in de brochure "Weet u nog wie uw geld ontvangt na uw overlijden?" op de website van www.assuralia.be.

De begunstigde is niet noodzakelijk een natuurlijk persoon. Dit kan ook een rechtspersoon of een vereniging zijn.

Je kan ook opteren voor een **goed doel**, door een niet-gouvernementele organisatie als begunstigde aan te duiden bijvoorbeeld.

Meer info hierover vind je bij de organisatie in kwestie of op www.testament.be.

9 WAT GAAT NAAR DE FISCUS?

Op de premie wordt een eenmalige taks afgehouden: 1,1% op bepaalde schuldsaldoverzekeringen, 2% op de andere overlijdensverzekeringen.

De premies die je betaalt voor de overlijdensverzekering kunnen, onder bepaalde voorwaarden, een fiscaal voordeel opleveren (bijvoorbeeld in het kader van het pensioensparen of het langetermijnsparen).

Win advies in over de fiscale voordelen waarop je eventueel kan rekenen, rekening houdend met je persoonlijke situatie.

Als je een fiscaal voordeel hebt genoten op de premie(s), dan wordt het uitgekeerde kapitaal belast.

Als je geen fiscaal voordeel hebt genoten, is er geen belasting op de uitkering (behalve eventueel de successierechten). De begunstigde ontvangt het volledige kapitaal.

Het kapitaal dat de begunstigde ontvangt moet in sommige gevallen opgenomen worden in de nalatenschap, waardoor er successierechten verschuldigd zijn. Hoe hoog die oplopen, hangt af van de graad van verwantschap tussen de begunstigde en de overledene, alsook van het gewest waar de begunstigde woont.

Voor meer informatie over fiscaliteit kunt u contact opnemen met uw verzekeraar of verzekeringstussenpersoon.

10

WAT DOET DE VERZEKERAAR BIJ MIJN OVERLIJDEN?

Wanneer de verzekerde overlijdt, is het aangewezen om zo snel mogelijk de verzekeraar hierover in te lichten. De verzekeraar zal, zodra hij op de hoogte is van het overlijden, bepaalde inlichtingen en documenten opvragen die nodig zijn om te kunnen overgaan tot uitbetaling.

Zo zal de verzekeraar een uittreksel uit de overlijdensakte van de verzekerde vragen om een (officieel) bewijs te hebben dat de verzekerde daadwerkelijk overleden is alsook van de precieze datum van overlijden.

De verzekeraar zal tevens vragen naar de oorzaak en/of omstandigheden van het overlijden. Zo kan hij nagaan of het overlijden effectief gedekt is en er geen uitsluiting speelt (bijvoorbeeld zelfmoord tijdens het eerste jaar, risicovolle sporten, ...).

Indien er een bedrag uitbetaald moet worden, zal de verzekeraar de begunstigden opsporen en hen inlichten over de uitbetaling.

Als de begunstigde niet bij naam is aangewezen in de overeenkomst, zal de verzekeraar bijkomende informatie (bijvoorbeeld een attest of akte van erfopvolging) opvragen om te weten aan wie er uitbetaald moet worden.

De verzekeraar zal de begunstigten doorgaans vragen om een aantal inlichtingen en documenten te verstrekken, onder meer ter controle van hun identiteit. Na ontvangst hiervan kan de verzekeraar overgaan tot de effectieve uitbetaling. De uitbetaling vindt normaal gezien plaats binnen één maand nadat de verzekeraar alle nodige documenten en informatie ontvangen heeft.

Begunstigten zijn niet altijd op de hoogte van het bestaan van een overlijdensverzekering. De wetgever heeft de verzekeraars dan ook een aantal instrumenten gegeven om opzoeken te doen voor uit het oog verloren verzekeringsovereenkomsten. Je vindt alle details over deze procedure in de brochure "Slapende tegoeden. Verzekeraar wekt begunstigde", op www.assuralia.be.

11

EEN WAAIER AAN AANGEPASTE FORMULES: EEN AANTAL BIJZONDERE VOORBEELDEN

In overlijdensverzekeringen heb je een waaier aan producten. Hieronder vind je aantal voorbeelden.

› DE SCHULDSALDOVERZEKERING

De schuldsaldoverzekering is een tijdelijke overlijdensverzekering die ervoor zorgt dat je naasten niet – gedeeltelijk of volledig – moeten opdraaien voor een door de overledene gesloten (vaak hypothecair) krediet dat nog moet terugbetaald worden.

Vaak is ze een voorwaarde om een lening te krijgen (tegen een voordelig tarief). Ze is dan ook één van de meest voorkomende overlijdensverzekeringen. Het is steeds nuttig om de premie voor de schuldsaldoverzekering mee te nemen in de vergelijking tussen verschillende hypothecaire kredieten. Laat je niet verblinden door een lage intrestvoet, want die zal je verliezen indien je na verloop van tijd de schuldsaldoverzekering wenst op te zeggen.

De schuldsaldoverzekering is tijdelijk en loopt even lang als de lening. De modaliteiten voor betaling van de premie kunnen echter variëren: de premie kan in één keer betaald worden (éénmalige premie) of in meerdere keren (periodieke premie, bijvoorbeeld jaarlijks of maandelijks).

In een schuldsaldoverzekering heeft de waarborg traditioneel betrekking op één verzekerde persoon. Bepaalde verzekeraars bieden aan koppels die dit wensen een waarborg op twee verzekerde hoofden aan.

De wetgever heeft maatregelen genomen om personen met gezondheidsproblemen te helpen om een schuldsaldoverzekering te sluiten wanneer zij een lening aangaan om een eigen en enige gezinswoning te verwerven, te bouwen of te verbouwen:

- een "Opvolgingsbureau voor de tarifiering" kan, onder bepaalde voorwaarden, onderzoeken of de beslissing tot weigering of (medische) meerpremie gerechtvaardigd is (www.opvolgingsbureau.be).
- een "Compensatiekas", gefinancierd door de verzekeringssector en de kredietsector, zal tussenbeide komen als de meerpremie een bepaald niveau overschrijdt.
- ex-kankerpatiënten en chronisch zieken die een schuldsaldoverzekering aanvragen, kunnen in bepaalde gevallen genieten van een "recht om vergeten te worden". De regeling is van toepassing sinds 2020 en geldt ook voor schuldsaldoverzekeringen bij een beroepskrediet. Meer informatie over deze regeling vind je op www.assuralia.be.

> DE UITVAARTVERZEKERING

De kosten voor een uitvaartplechtigheid kunnen al snel enkele duizenden euro's bedragen. Bij uitvaartverzekeringen komt de verzekeraar tussenbeide in de kosten voor de uitvaart. Traditioneel betaalt de verzekeraar, op voorlegging van een factuur, een kapitaal uit om de uitvaartkosten te dekken.

Sommige formules voorzien ook in bijstand voor de naasten van de overledene. In dergelijk geval biedt de verzekeraar ondersteuning om praktische, administratieve en juridische verplichtingen te regelen die samenhangen met een overlijden.

Normaliter is wie verzekerd is door een uitvaartverzekering gedekt vanaf de eerste betaling van de premie: het overeengekomen bedrag is vanaf dat ogenblik verworven. Een dergelijke som bijeen sparen zou heel wat langer geduurd hebben.

> OVERLIJDENSDEKKING VIA DE WERKGEVER

Tijdens je beroepsloopbaan kan je een aanvullend pensioen aanleggen naast het wettelijke pensioen (bijvoorbeeld via een groepsverzekering). Omdat een aangeslotene kan overlijden vóór hij met pensioen gaat, is in de meeste van die verzekeringen ook een overlijdensdekking opgenomen. In dat geval bepaalt het pensioenreglement wie de begunstigden zijn (bijvoorbeeld de partner, de kinderen...).

Het pensioenreglement voorziet meestal dat je, als aangeslotene, zelf de begunstigden kan aanduiden.

Wees aandachtig voor iedere wijziging in je gezin (bijvoorbeeld na een huwelijk, scheiding, geboorte, een kind dat de ouderlijke woonst verlaat) als je groepsverzekering een overlijdensdekking bevat. Wees ook aandachtig bij een wijziging van werkgever, loopbaanonderbreking of tijdskrediet. Het is best mogelijk dat de nieuwe werkgever geen overlijdensverzekering aanbiedt. In de twee andere gevallen moet je uitkijken of de overlijdensverzekering gewoon verder loopt.

Informeer bij je personeelsdienst of je verzekeraar of verzekeringstussenpersoon over de gevolgen voor je overlijdensdekking. Neem desnoods de nodige schikkingen.

Ook interessant om weten is dat bij een groepsverzekering voor werknemers er geen successierechten verschuldigd zijn als de begunstigde de echtgenoot/echtgenote is of een kind jonger dan 21 jaar.

Op www.mypension.be vind je details over je aanvullend pensioen.

> OVERLIJDENSVERZEKERING ALS AANVULLING

De overlijdensverzekering hoeft niet noodzakelijk een afzonderlijke overeenkomst te zijn. Verzekeraars bieden deze dekking ook aan als aanvulling op een spaar- of beleggingsverzekering. Aangezien je als klant hier zelf moet over beslissen, kan je dit best bespreken met je verzekeraar of verzekeringstussenpersoon.

TOT WIE KAN IK ME RICHTEN?

VRAGEN?

Het is onmogelijk om in een aantal bladzijden alle vragen te beantwoorden in verband met de overlijdensverzekering. In uw verzekeringsovereenkomst vindt u al uw rechten en plichten.

Verdere informatie vindt u op de website www.assuralia.be.

Als u gebruikmaakt van de diensten van een verzekerings-tussenpersoon, kunt u natuurlijk ook bij hem terecht voor verdere informatie.

ASSURALIA

Koning Albert II-laan 19
1210 Brussel

Bij vragen, contacteer ons via info@assuralia.be.